
Sprawozdanie z działalności Towarzystwa : Sprawozdanie Zarządu z działalności naukowej w 1990 r.

Rocznik Towarzystwa Naukowego Warszawskiego 53, 87-88

1990

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

C. SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI TOWARZYSTWA

1. SPRAWOZDANIE ZARZĄDU Z DZIAŁALNOŚCI NAUKOWEJ W 1990 R.

a) Zebrania Naukowe Ogólne

W 1990 r. odbyły się następujące ogólne zebrania naukowe:

- dnia 23 stycznia 1990 r. interdyscyplinarne zebranie dyskusyjne nt. *Pasożytnictwo w przyrodzie*.

Odczyty wygłosili:

- prof. dr Teresa Pojmańska: *Definicje pasożytnictwa, pogranicze, zjawiska* (brak streszczenia);
  - prof. dr Katarzyna Niewiadomska: *Rola pasożytnictwa w przyrodzie* (brak streszczenia);
  - prof. dr Bogdan Czaplński: *Rola pasożytnictwa w medycynie i weterynarii* (brak streszczenia);
  - prof. dr Henryk Sandner: *Znaczenie pasożytnictwa w rolnictwie i leśnictwie*.
- dnia 20 marca 1990 r. odbyło się spotkanie dyskusyjne zorganizowane przez Wydział III nt. *Przegląd różnych źródeł energii. Część I*. Odczyty wygłosili:
    - prof. dr Marek Jaczewski: *Energia – problem międzynarodowy. Kierunki zmian technologii na przelomie stulecia* (brak streszczenia);
    - prof. dr Marek Sadowski: *Energia syntezy jądrowej. Badania, osiągnięcia, perspektywy* (brak streszczenia);
  - dnia 19 kwietnia odbyła się część II spotkania dyskusyjnego, zorganizowana przez Wydział V. Odczyty wygłosili:
    - prof. dr Julian Liniecki: *Energia a zdrowie i ekologia* (brak streszczenia);
    - doc. dr Andrzej Strupczewski: *Czy konstrukcja nowoczesnych elektrowni jądrowych zabezpiecza zdrowie ludności w wypadkach awarii?* (brak streszczenia);
  - dnia 23 listopada 1990 r. odbyła się uroczysta sesja naukowa poświęcona sto dziewięćdziesiątej rocznicy powstania Towarzystwa Przyjaciół Nauk. Referaty wygłosili: Julian Gomulicki o Julianie Ursynie Niemcewiczu (brak tekstu); Stefan Kieniewicz o Joachinie Lelewelu; Jerzy Dobrzycki o Janie Śniadeckim; Tomasz Majewski o Michale Szubercie; Bolesław Górnicki o udziale lekarzy w działalności TPN; Anatol Gosiewski i Maciej Grabski o Stanisławie Staszycu. Po referatach była ożywiona dyskusja, w ramach której prezes Towarzystwa Naukowego Płockiego, Jakub Chojnacki, wygłosił przemówienie nawiązujące do historii kontaktów TNW i TNP.

b) Ogólne Zebranie członków Towarzystwa

– dnia 9 marca 1990 r. – prof. dr Hanna Taborska: *Wczesne dzieje Słowian w świetle ich języka*;

– dnia 30 października 1990 r. – prof. dr Piotr Strebeyko: *Światło słoneczne jako źródło energii*.

ODCZYTY PRZEDSTAWIONE NA ZEBRANIACH OGÓLNYCH

Henryk Sandner

ZNACZENIE PASOŻYTNICTWA W ROLNICTWIE I LEŚNICTWIE

Pasożytnictwo rozumiem tu szeroko, włączając doń układy parazytoid-ży-wiciel kończące się śmiercią tego ostatniego. Dodam, że właśnie takie układy odgrywają w rolnictwie i leśnictwie główną rolę. Przyjdzie mi tu zaprezentować cztery grupy organizmów pasożytniczych: grzyby, pierwotniaki, nicienie i owady. Omówię je kolejno, a na końcu pokuszę się o pewną syntezę.

Grzyby pasożytnicze. Znamy kilkaset gatunków atakujących owady zarówno w tak zwanych ekosystemach naturalnych, jak w krajobrazach rolniczych i leśnych. Ponieważ infekcja owadów następuje za pośrednictwem zarodników konidialnych lub generatywnych, nie obserwuje się istotnych różnic w stopniu opanowania populacji owadów w różnych ekosystemach, tym bardziej że rzadko dochodzi do epizoocji, a infekcji podlegają zwykle pojedyncze osobniki. Działalność pasożytnicza grzybów prowadzi szybciej lub wolniej do śmierci żywiciela. Rola grzybów w ekosystemach leśnych i agroekosystemach jest na ogół znaczna, choć mało zauważalna. Efektywność ich działania zależy od różnych czynników, w dużej mierze od warunków atmosferycznych, a więc temperatury i wilgotności powietrza czy gleby. Warunki klimatyczne obszarów klimatu umiarkowanego ogólnie sprzyjają występowaniu grzybów owadobójczych. Nasilenie ich występowania jest zmienne, bardziej regularne w glebie. Systematycznie prowadzone w Polsce badania nad śmiertelnością populacji stonki ziemniaczanej zimującej w ziemi wykazują stałą silną redukcję, której przyczyną są głównie grzyby pasożytnicze z rodzajów *Beauveria* i *Poecilomyces*. Pewien niekorzystny wpływ na działanie tych grzybów wywierają fungicydy, co jest zrozumiałe.

Badania grzybów owadobójczych pod kątem możliwości ich wykorzystywania do biologicznego zwalczania szkodliwych owadów mają długą historię. W roku 1878 Miecznikow wyizolował i utrzymał w hodowli grzyb *Metarhizium anisopliae*, pochodzący z pędraków chrząszczy *Anisoplia austriaca*. Zachęcony tym inny mikrobiolog, Krasilszczyk, zorganizował na Ukrainie wielkie laboratorium-fabrykę. W ciągu 4 miesięcy wyprodukował tam 55 kilogramów zarodników tego grzyba.